

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1941-42

DRAMA

8 G. GHERARDI:
O, TA MLADINA!

Lit 2.—

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1941-XIX./42-XX.

DRAMA

Štev. 8

G. GHERARDI:

O, TA MLADINA!

PREMIERA 25. NOVEMBRA 1941-XX.

V Lombardiji, pravi avtor, se godi ta komedija. Godila bi se lahko tudi kjerkoli drugje v Evropi, ker v sleherni deželi srečamo še dandanašnje ljudi, ki so iz stare dobe popolnega miru, v katerem so rasli in bili vzgojeni s popolnoma svojstvenimi pogledi na življenje. Njim nasproti stoje ljudje nove dobe, ki jih je prevzela, čeprav so imeli vzgojitelje starega kova. — Ta dva miselna svetova si stojita v tej veseloigri nasproti in avtor je z večšo, obenem pa razumno in često poetično in globoko roko sukal teh pet oseb, ki nastopajo v njej.

Torej v Lombardijo presadi avtor svojo zamisel o pravi ljubezni, ki je smoter življenja. Prav posrečeno je izbral pokrajino, kjer so vinske gorice in kjer ni velikih mest v bližini. Več! V zgodnji jeseni se odigrava komedija, ko je prvo grozdje že zrelo in puhti zemlja, srečna od svojega večnega poslanstva: živeti, roditi in presnavljati za bodoče rodove.

Tu živi glavna junakinja naše igre. Ne več mlada gospodična Lucija, ki je posvetila vse svoje življenje — ne sebi, temveč vzgoji mladih fantičev in deklet iz sorodstva. Nič manj kot petnajstim nečakom in nečakinjam je bila krušna mati, vzgojiteljica, z eno besedo vse, kar more biti osamelost žensko srce drugim. Seveda, kar tako brez vzrokov ta osamelost, ta odpoved življenju ni ... Bila je nekoč

neka vožnja z vlakom v Milan... In tam je našla njega, ki je bil ukrojen tako, kot so ga želele njene tihe dekliške sanje... A bila je to samo slika na starinskem medaljončku, ki jo je našla — original je bil bog si ga vedi kje... Zanja pa je bilo važno samo eno: da živi na tem svetu nekdo, ki je ukrojen po vzorcu njenih sanj. Od tega dne živi nekomu, ki ga ne pozna in katerega ne bo srečala morda nikoli... To je njena tajna, njena ljubezen... Svoje srce in dobroto pa na široko poklanja doraščajoči mladini v sorodstvu.

*

Kot sosed gospodične Lucije živi zdravnik Andrea. Ne peha se za bogato klientelo, skromno se zadovoljuje z usodo podeželskega pomočnika bolnikov in pomoči potrebnih. Pa tudi on si ni krojil tega poslanstva kar tako, brez utemeljitve, brez zunanjih pobud. Kot laureat je spoznal dekle, ki bi mu morala postati žena in sicer vzorna žena, kot si jo je predstavljal v svojih mladih letih. A usoda je svojeglava in to dekle umre. Doktor ne išče več in ne gleda po ženskem svetu... V Lombardiji živi, prenaša usodo in spomin na svojo ljubezen.

*

Tu zagrabi avtor niti dejanja in pokaže prvi preokret v doktorju, ki je spoznal, da je samota težko breme, da je dom brez žene prazen in da je samsko življenje brez haska. Trezno pretehta vse postavke in ugotovi, da je njegova usoda enaka usodi gospodične Lucije. Oba sta še dovolj mlada, zdrava in krepko zasidrana v življenju. Ravno je na tem, da bi uredil svoje srčne zadeve, pa pride zapreka v podobi novoporočenega parčka, Vincenca in Giovane — nečaka in nečakinje gospodične Lucije. Mladi par je zrastel pod njenim okriljem, negovan ne samo z mlečno čokolado, temveč tudi z zgodbami o starih romantičnih junakih in Horacijem Koklidom.

*

Pod eno streho so jima tekla mlada leta, iste vzgoje sta bila deležna, tovariša v igri in v mladostnih težavah — kaj je torej preprostejšega kot prvi kal ljubezni. — Vendar čas in doba ravната kot nevidna činitelja: res se zaročita, res se čez leta poročita — vendar... Vendar že po prvih dneh zakona spoznata, da hoče vsak

od njiju od življenja nekaj drugega... Zato sta ob svojem prvem prihodu kot mlada zakonca v tetino hišo, globoko preverjena, da ne spadata drug k drugemu. — To je pa težavna zadeva in težko jo bo teti dopovedati, kajti teta je iz drugega sveta, to vesta oba.

*

V idilo stopi pošast, ime ji je nemir. Lucija spozna, da se je zmotila in da je krenilo njeno življenje proti njeni volji na stransko pot. »Mislila sem na svoje življenje,« pravi. »Potekalo je mirno, enako, vedro... Vidva pa sta vse preobrnila, ker sta prinesla sem zmedo blaznih in mučnih misli, bol, ki je ni mogoče razumeti, brezdanjo bridkost... Hodila sem po varnem, trdna v svoji vesti in v svojih snih, vidva pa sta mi vzbudila občutek, da je pod meno pesek, voda in nič... Prenesla sta name svoj strah do življenja, tisti strah, ki ga skrivata pod nesramnostjo in predrznostjo, pahnila sta me v svojo muko, ne da bi mi dala svojo mladost... Pustita me samo, naj umrem v molku in strahu; pojdiva odtod in pozabita, kdo vama je dal najboljši del svojega življenja, pozabita name in odpustita, da sem vaju učila imeti vero.« — To je učinek, ki ga naredi na poštenega človeka, Lucijo, — današnja mladina: plahost pred življenjem, strah pred porazom, neodločnost in medlost v onem poslanstvu, ki se mu pravi ljubezen.

A prav ta prelom v srcih teh treh živo zvezanih ljudi, jih sprosti in privede do pravega spoznanja: da ni nikoli prepozno pričeti življenje v ljubezni, ki je osnova zakona.

*

Pet ljudi nastopa v tej komediji in vendar je po svojem dejanju razgibana, prav posebno bogata pa je po svojih zdravih načelih in sentencah, ki očitujejo avtorja kot dobrega poznavalca življenja in duhovitega misleca. Igralcem nudi komad prijetne, a težke naloge brez zunanje navlake in efektov.

*

Gherardo Gherardi je v gledališkem svetu dobro znan in je napisal že več učinkovitih odrskih del. Letos ga srečujemo na čelu gledališke družbe »Compagnia della Commedia« — v družbi Melna-

tija — Magnija — Migliarija, treh protagonistov italijanske scene. Med drugim repertoarjem ima imenovana skupina tudi dvoje novih del avtorja nocojšnje premiere in sicer »Tumulto« in »I figli del marchese Lucera«.

O. Š.

Par misli iz Gherardo Gherardijeve komedije: „O, ta mladina!“

... Zelo težko doseže žensko srce, kdor se boji prekoračiti mejo neumnosti ...

*

... Ljubezen je luksuzna zabava, zakon je rezultat usodnih naključij, družabno življenje je ples po ritmu, ki ga žvižgajo drugi ...

*

... Med prejšnjo generacijo in med našo sedanjo je tako velika razlika, da naš rod nikakor ne more svojega življenja usmeriti po svojih lastnih idejah in težnjah, ne da bi pri tem žrtvoval bodi starše bodi svoje ideje ...

*

... Ni je od suma bolj nevarne stvari ...

*

... Postavljate se, da ste moderna ženska; moderna ženska si mora biti dadanes v svesti, da niso več verjetne pravljice, ki jih pripovedujejo o nekdanjih ljubeznih na prvi pogled ...

*

... Odkar obstoji zakon, privlačuje samce zakonska sreča kakor luč metulje ...

*

... Za žensko je tako danes kot včeraj poglavitno, da najde moža, ki mu bo lahko gospodovala ...

*

...Vi, moderni mladeniči ne veste, kaj se pravi žensko ljubiti. Sebični in domišljavi mislite nase. Potem se pa čudite, če vam jo žene popihajo ...

*

...Kakor da bi današnje ženske bile vredne posebnega upoštevanja. Tako malo zanimive ste, da nam kar vzbujate željo, da bi nam zrasli rogovi, kajti to je vsaj rešitev ...

*

...Zakon nikakor ni zabava dveh oseb različnega spola ...

*

...Ni prav prisegati. Nikdar ne smemo prisegati, zlasti če ne govorimo resnice ...

*

...Ljubezen ima, tudi kadar nima vračila in kadar se ne prelije v otipljivo srečo, vedno obsev lepote, ki zanaša duše v višave ...

*

...Neumna ljubezen, tudi na večnost izmerjena, ne traja več ko največ dve leti ...

*

...Če človek odpotuje, da bi ušel, da bi kaj storil, da bi se umaknil ječi, razumem ... Toda oditi zato, da imaš še vedno iste bolečine, iste misli? To je isto, kakor če ostaneš, kjer si.

*

...Zdrava pamet je kaj žalostna reč ...

Poklic

Peljem se pred mescem dni na naše romantično Dolenjsko, deloma radi gora, slapov in jezer, deloma pa tudi po drugih opravkih. Imel sem pri sebi nahrbtnik, torej bi vsak paglavec lahko uganil, da ga nisem vzel seboj radi gora, slapov in jezer, temveč radi drugih opravkov.

Ko gledam skozi okno na prijazno pokrajino, me potreplje po

rami ljubljanski znanec trgovske stroke in me zbudi iz prijetnih sanj ob oknu.

»Kaj bi bili tako zamišljeni? Sem sedite, boste kaj povedali. Tudi prigrizek imam, še pravo suho klobaso vmes in tudi žeje ne bo nama treba trpeti.«

Tak človek je dar božji, si mislim in naglo ubogam. Beseda je dala besedo in kar naenkrat sva bila pri gledališču.

»Zakaj ste si izbral ta poklic? Mislim, kaj vas je dovedlo do njega?« me vpraša prijetno — zvedavo.

»Poklic je tisto delo in služba, ki jo opravljamo in za katero ni v mladosti nihče slutil, da jo bo, za katero ga starši niti v sanjah niso namenili in za katero pa vendar včasih pokaže precej zmožnosti,« mu odgovorim in mahnem z nožičem po šublju klobase, ki mi ga je pomolil.

Ko žvečim prekajeno svinjino, pride sprevodnik pregledovat karte, si z mojim sosedom takoj v roke sežeta, si večkrat ponavljata imeni »Janez« in »Jože«, da sem že mislil, da sta bližnja sorodnika.

Nato je moj sosed ponudil prijaznemu sprevodniku še steklenico, katere pa ta ni dolgo časa brbljavo v roki držal, temveč z njo dolgo proti stropu gledal prav po golobje. Iz tega in iz obojestranskih pozdravov za družini, sem se le preveril, da si nista niti daljnja sorodnika. In res reče moj sosed, ko je sprevodnik odšel:

»Tisto glede poklica ste pa prej prav pametno povedali. Počlejte tega Jožeta. V ljudski šoli sva hlače trgala; ko sva prišla pa v prvo gimnazijo, je fant začel kazati take znake, da smo se mu vsi smejali. V drugi šoli je začel že — pesmice pisati. Profesorji so ga svarili in starši obupavali, ker so vedeli, da iz tega ne more priti nič dobrega. Potem se mi je izgubil izpred oči. Tudi jaz sem odšel v šole, ker so me starši namenili za zdravnika, in sem postal trgovec. Pred par leti pa najdem Jožeta na železnici kot sprevodnika. Vidite, vsem tistim neumnostim in pesmicam je figo pokazal in postal pošten človek.«

»Taka je ta, da si poklica skoro nihče ni sam izbral,« mu odgovorim. »Ni tu važna samo vzgoja ali težko zbrani denarci staršev, temveč tudi usoda. V mnogih primerih bi lahko rekli, da sta poklic in usoda tako povezana kot mož in žena.«

»Smo že v Stični,« pravi in pokaže skozi okno. »Pri belih menih, so mi pravili, da so med njimi taki, ki so bili nemški letalci v bivši svetovni vojni. V Pleterjih so pa bivši francoski letalski častniki. Zdaj so vsi skupaj na Dolenjskem v miru božjem.«

»Mnogo primerov imamo v zgodovini, da so bivši bogoslovci postali slavni vojskovodje. Tudi mnogo igralcev je, ki so hoteli postati duhovniki. Še več pa je igralk, ki so do zadnjega trenutka hotele v samostan, a so se zdajci premislile in šle k gledališču. Pri ljubljanskih uršulinkah je bila pred nedavnim časom umrla častita sestra, ki je bila prvotno slavna operna pevka v Italiji.« Potem pa nadaljujem:

»Beseda «poklic» ne izvira od glagola «poklicati», temveč «poklican biti». «Veliko je poklicanih, a malo izvoljenih» velja povsod, le pri volitvah ne, ker tam je več izvoljenih kot poklicanih.

Boginja Taliya pa je muhasta ženska, ki zvestobe ne jemlje preveč resno. Še vedno si zazijan vanjo, pa te že vleče za nos in sam ne veš s kom.

Pri njej so zastopani vsi bivši poklici, od nedoraslih šolarčkov do obrtnikov ali celo akademikov. Sicer vsak igralec nerad govori o svojem bivšem poklicu in mu je kar nekako neznan, če je slučajno pomenek o njem, ena pa drži:

Kdor je na odru ponosil le en par čevljev, ostane na odru tudi vnaprej — marsikateri morda samo v duhu in v ljubezni — toda gledališča pozabiti ne more.

Sedim v družbi boljših gospodov in prav takih gospâ. Bilo je po predstavi »Romea in Julije«. Ko se vrti pogovor o teatru, reče bančni ravnatelj: »Veste, tudi jaz sem bil nekoč igralec.« Povedal je to tako sramežljivo, kot da gre za kak mladostni greh, vendar je iz njegove zadrege glasno govorila ena sama želja: »Še danes mi je žal, da nisem ostal igralec!«

Zdaj pa, dragi sosed, še eno veselo zgodbo. Zakaj gledališče je tako čudovito ustvarjeno, da se pri vsaki žalostni zadevi drži vendar še nekaj vselega. V tem je zelo podobno resničnemu človeškemu življenju.

Nekoč me pred dopoldansko skušnjo čaka pred Dramo ugleden in spoštovan meščan in takoj me nagovori:

Čakam vas že četrť ure, zelo rad bi govoril z vami prav na kratko. Stvar je taka, da ima moja dobra znanka, zelo izobražena dama, sina, ki je zdaj star ravno sedemnajst let.

Je zelo nadarjen, vendar ga je morala vzeti iz gimnazije. Je že tako, da ni šlo, kaj hočemo?! Fant je zelo prikupljive zunanosti, le slabo vidj in nosi očala. Po cesti jo pa le s težavo naravnost ureže, bolj križem-kražem ga zanaša, da se mora zidu držati in plota tudi.

Govori prav lepo, le malo pogrkuje in jeclja tudi, pa se bo že odvadil. Saj se je Demosten tudi. Mati ga je vzela iz šole, da bi ga dala kam učiti, a tudi to ne gre dandanes kar tako, ker sprejemajo samo zdrave. Veste fant je malo bolchen — ne ravno prismuknjen ali celo trapast — čisto zdrav pa tudi ni v glavi in zato — mislimo — da bi ga pri vas preizkusili. Morda bi pa za gledališče le bil sposoben.«

»Ta je vaš poklic res dobro poznal,« mi reče sosed ter pomoli čutarico.

Vzel sem jo veselo in poplaknil s pijačo besede, ki so mi še ostale v grlu.

Fr. L.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Josip Vidmar. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

000000 172000 000000

Copyright © 1960 by the University of Chicago
Chicago, Illinois 60637

Volume 1
Number 1
January 1960
Pages 1-100

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
54 EAST 57TH STREET, NEW YORK 10022

Published by the University of Chicago Press
54 East 57th Street, New York 10022
Printed in the United States of America
All rights reserved

000000 172000 000000
UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

QUESTI RAGAZZI

Commedia in tre atti di Gherardo Gherardi

Traduzione di S. Samec

Regia di prof. O. Sc.

Lucia	Nablocka
Giovanna	Severjeva
Vinzenzo	Kralj
Giangiacomo	Nakrst
Andrea	Lipah
Ninetta	Gabrijelčičeva

In Lombardia, al tempo nostro

La cassa si apre alle ore 17 Inizio della rappresentazione alle ore 17
Fine dello spettacolo alle ore 19:45

Platea:	I. fila	Lit. 15-
	II.-III. "	14-
	IV.-VI. "	12-
	VII.-IX. "	12-
	X.-XI. "	10-
	XII.-XIII. "	8-
Balcone:	I. "	10-
	II. "	8-
Palchi: platea (4 persone)		56-
I. piano		56-

balcone		Lit. 40-
Posti aggiunti nei palchi:		
platea		10-
I. piano		6-
balcone		8-
Galleria I. fila		5-
II. "		4-
III. "		1-
Ingresso in galleria		2-
Ingresso per gli studenti		"

I biglietti si vendono alla cassa diurna del Teatro dell'Opera dalle 10.30 alle 12.30 e
17, e alla cassa del Teatro drammatico mezz'ora prima dell'inizio delle rappre-
sentazioni. Le tasse sono comprese.

O, TA MLADINA!

Veseloigra v treh dejanjih
Spisal Gherardo Gherardi. Prevel S. Samec

Režiser: prof. O. Sest

Lucia	Nablocka
Giovanna	Severjeva
Vincenzo	Kralj
Giangiacomo	Nakrst
Andrea	Lipah
Ninetta	Gabrijelčičeva

Godi se v današnjem času v Lombardiji

Blagajna se odpre ob 17

Začetek ob 17.30

Konec ob 19.45

Parter:	Sedeži I. vrste	Lit	15 —	balkonske (4 osebe)	Lit	40 —
	" II.-III. vrste	"	14 —	Dodatni ložni sedeži: v parterju	"	10 —
	" IV.-VI. "	"	12 —	" v I. redu	"	10 —
	" VII.-IX. "	"	12 —	" balkonski	"	6 —
	" X.-XI. "	"	10 —	Galerija: Sedeži I. vrste	"	6 —
	" XII.-XIII. "	"	8 —	" II. "	"	5 —
Balkon: Sedeži	I. vrste	"	10 —	" III. "	"	4 —
	" II. "	"	8 —	Galerijsko stojnice	"	1 —
Leše v parterju (4 osebe)		"	56 —	Dijaško "	"	2 —
" v I. redu (4 osebe)		"	56 —			

Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni v opernem gledališču od 10.30 do 12.30 in od 17. in pri blagajni v drami pol ure pred pričetkom predstave. Takse so vračunane.

